

ปัญหาการจัดการเบตเตอร์และการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายในประเทศไทย

การจัดการของเสียอันตรายประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆ ตั้งแต่การจัดการปัญหาจากแหล่งกำเนิดของเสียอันตรายจนถึงการบำบัดและกำจัด ซึ่งปัญหาการจัดการของเสียอันตรายจากแหล่งกำเนิดดังกล่าวส่วนใหญ่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับประชาชนผู้บริโภคซึ่งประกอบด้วยปัญหาหลายประการ ซึ่งเมื่อแยกปัญหาของเสียอันตรายในประเทศไทยสามารถจำแนกได้สองกลุ่มใหญ่ๆ ได้แก่ ของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรม และของเสียอันตรายจากชุมชน ซึ่งของเสียอันตรายจากชุมชนเป็นปัญหาที่สำคัญเนื่องจากของเสียอันตรายมีเป็นจำนวนมากและยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับการทิ้งขยะโดยไม่มีการคัดแยกขยะของประชาชน การกำจัดของเสียอันตรายไม่สามารถกำจัดอย่างถูกวิธีได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะของเสียอันตรายในส่วนภูมิภาค โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่ห่างไกลยิ่งประสบปัญหาในกระบวนการจัดการของเสียอันตราย อันมีสาเหตุมาจากความรู้ความเข้าใจของประชาชนและการขาดแคลนงบประมาณที่ไม่เพียงพอและเหมาะสมต่อการลงทุนด้านสิ่งแวดล้อม ปัญหาเหล่านี้จึงค่อยๆ สะสมและจะกลายเป็นปัญหาที่รุนแรงในระยะยาว จึงจำเป็นต้องศึกษาหาวิธีการแก้ไขเพื่อมิให้กระทบต่อระบบนิเวศน์

ปัญหาของเสียอันตรายจากชุมชนมีลักษณะแตกต่างจากของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมหลายประการ ทั้งในเรื่องแหล่งกำเนิดของเสียอันตราย ผู้ก่อให้เกิดของเสียอันตราย ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการกำจัด เป็นต้น ดังนั้น การออกมาตรการทางกฎหมายใช้บังคับเพื่อจัดการกับของเสียอันตรายจึงแตกต่างกันเพื่อให้เหมาะสมต่อการจัดการของเสียอันตรายแต่ละประเภท ซึ่งเมื่อพิจารณาจากลักษณะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับของเสียอันตรายจากชุมชนมีประชาชนเป็นผู้เกี่ยวข้องเป็นจำนวนมากทั่วประเทศ ดังนั้น ในแง่การบังคับและจัดการจึงควบคุมได้ยากกว่าของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรม และเมื่อพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมกลับมีความชัดเจนกว่า เช่น มีหน่วยงานที่มีความรับผิดชอบในการควบคุมของเสียอันตรายโดยตรง คือ กรมโรงงานอุตสาหกรรม และการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และมีมาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับของเสียอันตรายที่ชัดเจน ได้แก่ พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. 2535 พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 รวมทั้งกฎหมายลำดับรองที่เกี่ยวข้อง

ส่วนของเสียอันตรายจากชุมชนยังไม่มีกฎหมายที่บัญญัติเกี่ยวกับการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนโดยเฉพาะ จึงจำเป็นต้องอาศัยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นหลัก ซึ่งเป็นกฎหมายหลักที่ควบคุมของเสียที่อยู่นอกภาคอุตสาหกรรม ประกอบด้วย มูลฝอยจากชุมชนที่เกิดจากการบริโภคหรือการใช้ในครัวเรือน ขยะมูลฝอยติดเชื้อ และขยะที่เกิดจากสถานประกอบการที่ไม่อยู่ภายใต้การควบคุมของพระราชบัญญัติโรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. 2535 อย่างไรก็ตาม ของเสียอันตรายจากชุมชนมีกระทรวงสาธารณสุขเป็นหน่วยงานรับผิดชอบและได้มีการตรากฎกระทรวงควบคุมการจัดการมูลฝอยติดเชื้อออกมาใช้บังคับตั้งแต่ พ.ศ. 2545¹ โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 กำหนดหลักเกณฑ์สำหรับสถานประกอบกิจการและผู้ดำเนินการต้องปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ส่วนแบตเตอรี่รถยนต์เก่าซึ่งเป็นของเสียอันตรายที่เกิดจากซากผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วซึ่งแบ่งเป็นของเสียอันตรายที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ และถ่านไฟฉายที่ใช้แล้วซึ่งเป็นของเสียอันตรายที่ไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจ ซึ่งของเสียอันตรายซึ่งไม่เป็นที่ต้องการของธุรกิจรีไซเคิลจะถูกทิ้งรวมกับขยะมูลฝอยทั่วไปโดยไม่มีการคัดแยก ในขณะที่ของเสียอันตรายที่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจแม้จะมีกลไกทางธุรกิจเข้าจัดเก็บและรวบรวมเพื่อนำไปรีไซเคิลแต่ในกระบวนการรีไซเคิลก็อาจเกิดสารพิษรั่วไหลสู่ธรรมชาติ ซึ่งผลิตภัณฑ์จากแบตเตอรี่ที่ใช้แล้วจึงยังไม่มีมาตรการทางกฎหมายเข้าควบคุมดูแลการจัดการของเสียอันตรายประเภทนี้ ซึ่งดังที่กล่าวไว้แล้วว่าในการจัดการของเสียอันตรายจำเป็นต้องเข้าควบคุมดูแลตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนกระทั่งถึงขั้นตอนกำจัดเพื่อมิให้สารพิษรั่วไหลสู่ธรรมชาติ

กรณีปัญหาของเสียอันตรายประเภทแบตเตอรี่ที่เกิดจากชุมชนเกิดจากสาเหตุหลายประการประกอบกัน ซึ่งสามารถสรุปได้ดังต่อไปนี้

5.1 ปัญหาที่เกิดจากผู้ก่อให้เกิดของเสียอันตราย

ผู้ก่อให้เกิดของเสียอันตรายจากชุมชนประเภทแบตเตอรี่ซึ่งมีหลายชนิด ส่วนหนึ่งเกิดจากการบริโภคของผู้บริโภคและเกิดจากสถานประกอบการอีกส่วนหนึ่ง ผู้ก่อมลพิษเหล่านี้ก่อให้เกิดปัญหา ดังนี้

ประการหนึ่ง ประชาชนผู้บริโภคยังไม่ให้ความร่วมมือในการคัดแยกซากแบตเตอรี่ออกจากขยะมูลฝอยทั่วไปก่อนนำไปทิ้งอย่างเต็มที่² ซึ่งเมื่อซากแบตเตอรี่ประเภทต่างๆ ปนเปื้อนกับ

¹ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม 119 ตอนที่ 86 ก วันที่ 5 กันยายน 2545

²กรมควบคุมมลพิษ, คู่มือแนวทางและข้อกำหนดเบื้องต้นการลดและใช้ประโยชน์ขยะ, น. 1.

ขยะมูลฝอยทั่วไปแล้ว ก่อให้เกิดปัญหามลพิษทางน้ำ ดิน และอากาศ จากการแพร่กระจายของ สารพิษจากซากแบคทีเรีย ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของประชาชน จากการหายใจ การกิน การสัมผัส ซึ่งหากได้รับสารพิษในปริมาณมากจะเกิดการเจ็บป่วยเฉียบพลัน หรือเสียชีวิตใน ระยะเวลาอันสั้น และหากได้รับสารพิษในปริมาณน้อยจากการรับประทานผัก ผลไม้ หรือเนื้อสัตว์ ที่มีสารพิษปนเปื้อนอยู่ จะส่งผลกระทบต่อสุขภาพในระยะยาว นอกจากนี้ การที่ประชาชนทิ้งซาก แบคทีเรียที่ปะปนกับขยะมูลฝอยทั่วไปจะต้องมีการคัดแยกออกจากกันเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ ใหม่และนำส่วนที่เหลือไปกำจัด เนื่องจากการกำจัดซากแบคทีเรียมีวิธีการกำจัดที่แตกต่างจาก ขยะมูลฝอยทั่วไป

ประการที่สอง ปัญหาจากการกำจัดซากแบคทีเรียของประชาชนเองโดยไม่ถูกวิธี ซึ่ง โดยทั่วไปขยะมูลฝอยทั่วไปหากนำไปกำจัดโดยวิธีการเผาหรือฝังกลบจะไม่ส่งผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม แต่ในกรณีนำซากแบคทีเรียไปกำจัดโดยวิธีดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากซากแบคทีเรียมีสารพิษอยู่หลายชนิดการกำจัดโดยไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว สารพิษเหล่านั้นจะรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อม³ นั่นคือ หากนำซากแบคทีเรียไปฝังกลบจะเกิดปัญหาจาก การผุกร่อนหรือแตกออกของเปลือกนอกหรือวัสดุหุ้มชั้นนอกของแบคทีเรียเนื่องจากแรงกดทับ สารเคมีที่อยู่ภายในซากแบคทีเรียจะซึมออกมาและปนเปื้อนน้ำผิวดินหรือน้ำใต้ดิน และหากนำไป เผา สารเคมีบางส่วนจะถูกปล่อยออกสู่บรรยากาศในรูปของเถ้าลอย แต่สารพิษส่วนมากจะ อยู่ในรูปของเถ้าหนัก และเมื่อโลหะหนักปนเปื้อนสู่สิ่งแวดล้อมจะส่งผลกระทบต่อมนุษย์ ในกรณี รีไซเคิลแบคทีเรียรถยนต์ที่ใช้แล้วโดยหลอมตะกั่วจากแบคทีเรียเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ก็สามารถ ก่อให้เกิดปัญหาจากฝุ่น หรือไอจากการหลอมตะกั่ว หรือเผาเปลือกนอกของแบคทีเรียที่เป็นยาง และนำกรดในแบคทีเรียที่ถูกทิ้งลงบนดินหรือท่อระบาย ซึ่งการรีไซเคิลโดยไม่มีระบบอาจก่อให้เกิด ผลเสียยิ่งกว่าผลดีที่ได้รับ การกำจัดซากแบคทีเรียจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่รับผิดชอบที่จะ นำไปกำจัดโดยถูกวิธีต่อไป

ประการที่สาม ปัจจุบันประเทศไทยประสบภาวะซากแบคทีเรียจำนวนมาก⁴ และมี แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของซากแบคทีเรียมีจำนวนมากซึ่งสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของ ปริมาณอุปกรณ์สื่อสารและเครื่องใช้ไฟฟ้าต่างๆ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยแบคทีเรียเป็นแหล่งพลังงานที่

³กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ของเสียอันตราย ซากโทรศัพท์มือถือ-แบคทีเรียและแนวทางการจัดการในประเทศไทย, (กรุงเทพมหานคร: สำนักงานจัดการ กากของเสียและสารอันตราย กรมควบคุมมลพิษ, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์).

⁴<<http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9480000096483>>

สำคัญ⁵ ซึ่งแบตเตอรี่ชนิดต่างๆในประเทศไทยมีทั้งที่ผลิตจากโรงงานอุตสาหกรรมภายในประเทศ และนำเข้าจากต่างประเทศ ประกอบกับการที่ประชาชนบางส่วนเลือกใช้แบตเตอรี่ราคาถูกซึ่งมักมีคุณภาพต่ำ อายุการใช้งานสั้น แทนที่จะเลือกแบตเตอรี่ที่มีราคาสูงกว่าแต่สามารถใช้งานได้ยาวนาน เช่น แบตเตอรี่ประเภทชนิดที่สามารถอัดประจุใหม่ได้ ซึ่งมีความคุ้มค่ามากกว่าและเป็นการลด จำนวนซากแบตเตอรี่โดยรวมให้น้อยลงได้ จึงส่งผลให้ซากแบตเตอรี่ยังเพิ่มขึ้นรวดเร็วยิ่งขึ้น

ประการที่สี่ แบตเตอรี่ที่วางขายในปัจจุบันส่วนหนึ่งเป็นแบตเตอรี่นำเข้าจากต่างประเทศซึ่งมีราคาต่ำมากซึ่งบางส่วนเป็นแบตเตอรี่ที่มีคุณภาพต่ำ ซึ่งอาจเป็นอันตรายต่อผู้ใช้ได้อีกทั้งอายุการใช้งานสั้น ซึ่งแบตเตอรี่เหล่านี้บางส่วนมีการลักลอบนำเข้า⁶ และแบตเตอรี่ที่ลักลอบนำเข้าเหล่านี้ส่วนใหญ่มีราคาถูก ประกอบกับมิได้มีการเสียภาษีในการนำเข้าจึงมีราคาถูกกว่าแบตเตอรี่ที่ได้มีการเสียภาษีมาก ซึ่งการลักลอบการนำเข้าแบตเตอรี่หรือการหลีกเลี่ยงภาษี ส่งผลกระทบหลายทาง คือ ส่งผลให้ซากแบตเตอรี่ยังเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วเนื่องจากเป็นแบตเตอรี่คุณภาพต่ำและอายุการใช้งานสั้น ส่งผลให้ไม่สามารถปรับพฤติกรรมผู้บริโภคได้ซึ่งกระทำได้โดยผ่านการจัดเก็บภาษีจากผลิตภัณฑ์ที่ก่อให้เกิดมลพิษซึ่งผู้บริโภคส่วนหนึ่งพิจารณาเฉพาะราคาเป็นสำคัญ เนื่องจากราคาแบตเตอรี่ที่ลักลอบนำเข้าหรือแบตเตอรี่ที่หลีกเลี่ยงภาษีซึ่งมิได้มีการรวมต้นทุนภายนอกในราคาสินค้ามีราคาถูกกว่าแบตเตอรี่ที่มีการผลิตในประเทศและเสียภาษีมาก นอกจากนี้ รัฐยังต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการกำจัดซากแบตเตอรี่ที่ลักลอบนำเข้า นั่นคือ รัฐไม่เพียงขาดรายได้และไม่สามารถใช้ภาษีในการปรับพฤติกรรมผู้บริโภคแล้วรัฐยังต้องเสียค่าใช้จ่ายในการกำจัดเป็นจำนวนมาก

ประการที่ห้า การขาดจิตสำนึกในการรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ย่อมทำให้การขอความร่วมมือใดๆ ในการดำเนินการต่างๆ และการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมต่างๆ ย่อมประสบความสำเร็จได้ยากแม้จะมีมาตรการหรือโครงการอย่างครอบคลุมและรอบด้านเพียงใดก็ตาม หากขาดจิตสำนึกย่อมหลีกเลี่ยงหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการต่างๆ ในทางกลับกัน แม้ยังไม่มีมาตรการหรือกฎหมายใดในการจัดการสิ่งแวดล้อมต่างๆ ปัญหาสิ่งแวดล้อมอาจได้รับการแก้ไขหรือบรรเทาหากประชาชนหรือผู้ประกอบการมีจิตสำนึกในการมีส่วนร่วมในการจัดการปัญหาเหล่านั้น เช่น ผ่านกระบวนการของชุมชนในการจัดการปัญหา อย่างไรก็ตาม จิตสำนึกในการรักษาและอนุรักษ์

⁵ กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, อ้างแล้ว เชิงอรรถที่ 3.

⁶ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, “เมื่อมังกรจีน ผงาดเข้า WTO”, สมอ.สาร เล่มที่ 322 (เมษายน 2545): น. 5.

อาจสร้างได้โดยการสนับสนุนผ่านมาตรการต่างๆ ของภาครัฐเมื่อสร้างจิตสำนึกของประชาชนและชุมชน ซึ่งจะส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ในกระบวนการจัดการปัญหาของเสียอันตรายที่เริ่มตั้งแต่แหล่งกำเนิดจนกระทั่งการนำไปกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทั้งจากภาครัฐและประชาชนจึงจะสามารถแก้ปัญหาของเสียอันตรายให้ลุล่วงได้ ซึ่งในส่วนของภาครัฐมีส่วนประกอบที่เกี่ยวข้องที่สำคัญ 2 ส่วน คือ ปัญหาจากกฎหมายในการจัดการของเสียอันตราย และปัญหาจากการดำเนินการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการรับผิดชอบ ซึ่งพิจารณาได้ดังนี้

5.2 ปัญหาด้านกฎหมายภาษีและการจัดการของเสียอันตราย

ประการที่หนึ่ง ปัจจุบัน กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตรายส่วนใหญ่เป็นกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการของเสียอันตรายจากภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีหน่วยงานที่รับผิดชอบตามกฎหมายนั้นๆ เป็นหน่วยงานรับผิดชอบ ในขณะที่ไม่มีกฎหมายจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนที่มีโทษประเภทยุติโดยเด็ดขาด ในกรณีที่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมายที่ใช้บังคับกับการจัดการขยะมูลฝอยทั่วไปและสิ่งปฏิกูล การจัดการของเสียอันตรายจึงไม่เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร เพราะการจัดการของเสียอันตรายจำเป็นต้องมีการกำจัดอย่างถูกหลักวิชาการเนื่องจากของเสียอันตรายมีสารพิษเป็นส่วนประกอบหลายชนิดจึงแตกต่างจากการกำจัดขยะมูลฝอยทั่วไป การใช้กฎหมายในการจัดการขยะมูลฝอยทั่วไปและสิ่งปฏิกูลย่อมไม่สามารถจัดการของเสียอันตรายได้ตามเป้าหมาย การพิจารณากฎหมายเพื่อจัดการของเสียอันตรายจึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าวต่อไป

ประการที่สอง กฎหมายในปัจจุบันเน้นการใช้มาตรการควบคุมและสั่งการ ซึ่งมาตรการดังกล่าวมีจุดอ่อนหลายๆ ด้าน และมีต้นทุนสูงเนื่องจากในการดำเนินการควบคุมและสั่งการกับประชาชนที่เกี่ยวข้องจำนวนมาก ดังนั้น ในช่วงที่เริ่มมีการพัฒนากฎหมายทางด้านการจัดการของเสียอันตราย การพิจารณาเลือกใช้มาตรการทางเศรษฐศาสตร์จึงเป็นทางเลือกที่น่าสนใจ เพื่อให้การพิจารณากฎหมายเกิดขึ้นอย่างรอบคอบและรอบด้าน เนื่องจากมาตรการดังกล่าวมีข้อดีหลายประการเพราะสามารถสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนร่วมมือในการจัดการของเสียอันตราย สนับสนุนกิจกรรมที่เป็นคุณต่อสิ่งแวดล้อมและไม่สนับสนุนกิจกรรมที่สร้างมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม ในกรณีของซากแบตเตอรี่สามารถนำมาตราการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ได้ เช่น การจัดเก็บภาษีสิ่งแวดล้อม การใช้ระบบมัดจำคืนเงิน เป็นต้น

ประการที่สาม การจัดเก็บภาษีจากผลิตภัณฑ์เมื่อใช้แล้วจะเป็นของเสียอันตรายในภายหลัง เช่น การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากแบตเตอรี่มีได้มุ่งเน้นเป็นการป้องกันหรือเยียวยาแก้ไขปัญหามลพิษต่อสิ่งแวดล้อม⁷ การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจึงอาจไม่ตอบสนองต่อการรับรู้และการปรับพฤติกรรมของผู้บริโภคในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เนื่องจากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตคิดตามมูลค่าของแบตเตอรี่ โดยมีได้คำนึงถึงประสิทธิภาพและความเป็นพิษของแบตเตอรี่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการบำบัดและกำจัดซากแบตเตอรี่เป็นองค์ประกอบในการกำหนดอัตราภาษี ในขณะที่เดียวกัน ตามแนวคิดของการเก็บภาษีสิ่งแวดล้อมเป็นการรวมต้นทุนภายนอกอยู่ในต้นทุนสินค้าของผู้ประกอบการนั้น แต่ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บมิได้นำไปใช้ในการกำจัดของเสียอันตรายโดยตรงเนื่องจากต้องนำส่งรายได้เข้าคลังแผ่นดินรวมกับเงินนำส่งที่หน่วยราชการอื่นได้เก็บหรือรับเงินตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติเงินคงคลัง พ.ศ. 2491 ซึ่งในขั้นตอนจัดสรรเงินงบประมาณแผ่นดินมิได้พิจารณาใช้จ่ายเพื่อวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมเป็นพิเศษ ด้วยเหตุนี้การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตจากแบตเตอรี่ในปัจจุบันจึงมิได้มีลักษณะเป็นภาษีสิ่งแวดล้อมแต่ประการใด เนื่องจากมิได้ตอบสนองทางด้านการปรับพฤติกรรมของผู้บริโภคหรือก่อให้เกิดผลทางด้านสิ่งแวดล้อมจากการจัดเก็บภาษีดังกล่าว

5.3 ปัญหาด้านหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

ประการที่หนึ่ง เนื่องจากในปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายในการจัดการของเสียอันตรายจากชุมชนที่มีประสิทธิภาพลุล่วงยึดถือที่ชัดเจน ดังนั้น จึงยังไม่มีหน่วยงานที่เข้าจัดการของเสียอันตรายโดยตรง แม้จะมีมาตรการบางประการเพื่อสนับสนุนการคัดแยกของเสียอันตรายก็ตามแต่หากมีกฎหมายบังคับให้ยอมส่งผลให้การจัดการปัญหาเห็นผลรวดเร็วยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันมีร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องในเรื่องดังกล่าวซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ เช่น ร่างพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. และร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมการจัดการของเสียอันตรายจากซากผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้ว พ.ศ. หากผ่านการพิจารณาและมีผลบังคับใช้แล้วยอมส่งผลให้มีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับผิดชอบชัดเจนยิ่งขึ้นซึ่งทำให้การจัดการของเสียอันตรายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

⁷ เฝิมนูญ แก้วเขียว, "ความเป็นไปได้...ภาษีมลพิษ", วารสารภาษี บัญชี และกฎหมายธุรกิจ, เล่มที่ 81 (มิถุนายน 2544): น. 76.

ประการที่สอง ในการดำเนินการตามกฎหมายให้บรรลุนิติประสงค์ จำเป็นต้องอาศัยเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่ดูแลตามกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ขับเคลื่อนที่สำคัญ แต่ปัจจุบันยังมีการหลีกเลี่ยงไม่ปฏิบัติหน้าที่ที่ตนเองรับผิดชอบ การเลือกปฏิบัติ ปัญหาการคอร์รัปชัน ซึ่งเกิดจากการขาดจิตสำนึกของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติหน้าที่บางส่วน รวมทั้งเจ้าหน้าที่บางส่วนที่ไม่ให้ความใส่ใจในการปฏิบัติหน้าที่ เหล่านี้ส่งผลให้การบังคับใช้กฎหมายและการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมต่างๆ ที่เกิดขึ้นจึงไม่เกิดประสิทธิภาพอย่างที่ควรจะเป็น⁸

ประการที่สาม ปัญหาความไม่เพียงพอของงบประมาณที่จัดสรรให้เพื่อจัดการของเสียอันตรายและการขาดแคลนบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญในการร่วมแก้ปัญหา⁹ โดยเฉพาะราชการส่วนท้องถิ่นซึ่งส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและงบประมาณจำกัด เช่น องค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศ แม้จะได้รับการจัดสรรงบประมาณแผ่นดินเพื่อดำเนินการพัฒนาท้องถิ่น แต่เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่มีขนาดเล็กและงบประมาณที่จำกัด การจัดสรรเงินงบประมาณส่วนใหญ่จึงถูกจัดสรรเป็นค่าใช้จ่ายประจำ ค่าใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค เป็นลำดับแรกๆ ส่วนการจัดสรรงบประมาณเพื่อกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมที่แม้จะเป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ แต่หากงบประมาณจำกัดมักจะได้รับการจัดสรรงบประมาณเพื่อการดังกล่าวเป็นลำดับท้ายๆ ส่งผลให้งบประมาณด้านการจัดการของเสียอันตรายมีไม่เพียงพอต่อการจัดการปัญหาภายในชุมชนหรืออาจไม่มีการจัดสรรงบประมาณดังกล่าวเลย ทั้งๆ ที่ควรมีการจัดงบประมาณในการจัดการของเสียอันตรายเป็นประจำทุกๆ ปี เนื่องจากการจัดการของเสียอันตรายไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ตามสภาพการบริโภคของประชาชนในปัจจุบัน โดยเฉพาะการใช้แบตเตอรี่ที่เป็นแหล่งพลังงานในเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์สื่อสารต่างๆ จึงควรมีการจัดสรรเงินกองทุนหรือเงินงบประมาณเพื่อวางแผนในการจัดการของเสียอันตรายของชุมชนในระยะยาว นอกจากนี้ แม้ราชการส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจในการจัดเก็บค่าธรรมเนียมเก็บขนมูลฝอย แต่ในทางปฏิบัติค่าธรรมเนียมที่ราชการส่วนท้องถิ่นจัดเก็บได้ยังครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการเก็บขนมูลฝอยและ

⁸ ชัชชม อรรถกัญญ์, กฎหมายสิ่งแวดล้อมของไทย: หลักการสำคัญ ปัญหาและอุปสรรค และแนวทางแก้ไขปรับปรุง, เอกสารประกอบการเสวนาเรื่องการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อม: นวัตกรรมกำกับการบังคับใช้กฎหมาย วันที่ 1-2 กุมภาพันธ์ 2544, น. 17-18.

⁹ กรมควบคุมมลพิษ, การจัดการขยะมูลฝอยชุมชน คู่มือสำหรับผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2547) น. 7.

ราชการส่วนท้องถิ่นยังกำจัดมูลฝอยอย่างไม่ถูกหลักสุขาภิบาล¹⁰ และมักนำมูลฝอยที่จัดเก็บได้ไปกำจัดรวมกันโดยมิได้แยกการกำจัดของเสียอันตรายเป็นการเฉพาะ

ประการที่สี่ การขาดการประสานงานของหน่วยงานต่างๆ เนื่องจากมีบทบัญญัติกฎหมายในเรื่องเดียวกันจึงเกิดความซ้ำซ้อนกันในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หน่วยงานต่างๆ อาจมีการเกี่ยงความรับผิดชอบและเกี่ยงว่าหน่วยงานใดเป็นผู้ทำหน้าที่หลัก เนื่องจากอ้างว่าอยู่นอกเขตอำนาจในการควบคุมของตน หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่ได้ให้อำนาจแก่หน่วยงานของตน

¹⁰ ยงยุทธ บุญจันทร์ และอำพร บุศรีงษ์, การจัดการมูลฝอยของเทศบาลในประเทศไทย : สถานการณ์ในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต, (กรุงเทพ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544)